

STEVEN PRICE

VE SVITU
PLYNOVÝCH
LAMP

HOST

Steven Price

Ve svitu plynových lamp

A monochromatic, atmospheric illustration of a London skyline shrouded in fog. The Big Ben clock tower is prominent on the right, and other Gothic-style buildings are visible on the left. Several birds are shown in flight across the sky. The overall mood is mysterious and historical.

STEVEN PRICE

VE SVITU
PLYNOVÝCH
LAMP

— BRNO 2018 —

By Gaslight

Copyright © 2016 by Steven Price

Originally published in 2016 by McClelland & Stewart,
a division of Penguin Random House Canada Limited, Canada

Cover picture © Roy Bishop / Arcangel

Cover design © Kelly Hill

Translation © Lucie Mikolajková, 2018

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2018 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7577-504-7 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7577-505-4 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7577-506-1 (Formát MobiPocket)

Cleo a Maddoxovi

a památce Ellen Seligmanové

Je-li člověk ochoten přijmout následky svých činů,
nemusí již jeho výkonnost omezovat vůbec nic.

Vše, co si pamatujeme, bude jednoho dne zapomenuto.

Berte všechno.

ADAM FOOLE

Opravdu upřímně věřím, že toho člověka dokážu zvládnout.

Může nám být užitečný.

WILLIAM PINKERTON

Žena v Temži: Část první

—

Londýn 1885

KAPITOLA PRVNÍ

Byl prvorozený syn.

Černé kníry nosil dlouhé, jako mívají psanci, a pravý palec zaháknutý na boku, kde by měl viset kolt. Ještě mu nebylo čtyřicet, ale už mu za vlhkého chladna tuhlo koleno, památka na výbuch dělostřeleckého granátu u Antietamu. To mu bylo šestnáct a šrapnel mu tenkrát trčel z kolena jako kloub nějaké dodatečné kosti, zatímco země kolem něj se vzdouvala a tříštila. Od toho dne už byl dvakrát považován za mrtvého a dvakrát se zjevil svým domnělým vrahům jako anděl pomsty. Zastřelil třiadvacet mužů a jednoho hochu, samé psance, ale jen smrtí toho chlapce se netrápil. Do bankovních ústavů vstupoval s hlavou skloněnou a obočím svraštělým, obrovské hrozné ruce prázdné, jakoby připravené někoho uškrtit. Když se vyhoupl do přeplněného vagonu tramvaje, muži se instinktivně odtahovali a ženy jej sledovaly zpod přivřených řas a nízko stažených čepců. Už pět let nestrávil doma déle než měsíc v kuse, a přece svou ženu a dcery miloval, miloval je s děsem mohutného muže, jenž má sklony všechno rozbíjet. Zuby měl žluté a dlouhé, tvář širokou, oči zapadlé, se zornicemi temnými jako zákruty v lidských útrokách.

Co naděláte.

Nesnášel Londýn. Jeho dlážděné ulice připadaly špinavé dokonce i jemu, ač mu byla špína profesí, strávil by raději noc v sedle než v posteli a byl ochoten celou noc prosedět na latríně v bordelu s taseným koltem a čekat, až se dovnitř vpotácí ten pravý lotr. Za celý měsíc tady nespatrił ani záblesk zeleně, snad jen cesmínu nebo nařezané ratolesti dovezené z venkova, který si vůbec nedokázal představit. O Vánocích viděl, jak se zástup lačných chudáků v rozdrbaných hadrech za bílého dne vrhl na jakéhosi muže; na Nový rok spatřil, kterak jistá dáma skopla ze stupátka kočáru děvčátko prodávající na ulici kytičky potočnice a pak nadávala, že jí dívčičina krev potřísnila tkaničky. Londýn prožírala

strašlivá hniloba, bída a úpadek dávnější a surovější, než jaké kdy zažil v Chicagu.

Nebyl muž zákona. Na tom však nezáleželo. V Americe nebyl jediný zlodějíček, který by se ho nebál. On sám neměl strach z nikoho živého a bál se jen jednoho mrtvého. A tím byl jeho otec.

Byl mrazivý leden a onen otec ležel již půl roku v hrobě, když se konečně vydal do Bermondsey hledat jistého dávného přítele, jenž býval jedním z otcových agentů. Svou záležitost v Londýně měl už téměř vyřízenou a teď se brodil noční mlhou, klouby prstů potřísněné krví jiného muže.

Oblečený byl jako džentlmen, i když ztratil rukavice a vycházkovou hůl svíral v pěsti jako obušek. Na manžetách měl skvrny, jež mohly být právě tak dobře od sazí jako od bláta, avšak nešlo ani o jedno z toho. Až dosud čekal na jitra, pokud se onen čas v téhle mizerné zimě tak vůbec dal nazývat, a teď se zastavil v úzké uličce za Snow Fields, s cylindrem složeným v jedné ruce. Trámy na průčelí obchodů praštelý mrazem a on si nebyl jist, že ráno vůbec přišlo. Po dlažbě se plazila mlha, špinavá a zažloutlá a zhoustlá uhelným kouřem; její hořký pach se usazoval v nosních dírkách a páčil hluboko v hrdle. Ta mlha byla všude a byla tu pořád, táhla se ulicemi a rozdělovala se těsně u země, skoro jako by byla živá. Někdy za večera i tiše syčela, jako když uniká pára z ventilu.

Přijel do tohoto města před šesti týdny, aby vyslechl ženu, která včera večer, po dlouhé honičce na Blackfriars Bridge, přeskočila mostní zábradlí a zmizela v řece. V mysli se mu vybavila ta temnota, zpěněná černá voda i to, jak detektivnímu seržantovi ze Scotland Yardu pleskaly boty na žulových dlažebních kamenech. Na zápěstích dosud cítil drsnou vlhkost mostních sloupků.

Žila v tomhle městě počestně, jako by chtěla být brána za řádnou osobu a osvobodit se tak od hříchů svého složitého života, jenže jak to bývá, nepomohlo to. Říkala si tu LeRocheová, avšak její pravé jméno bylo Reckittová a před deseti lety byla společnící nechvalně proslulého lupiče a zloděje jménem Edward Shade. Právě Shade byl tím, po kom doopravdy pátral, a až do včerejšího večera byla ta Reckittová jeho jediné určité vodítko. Měla drobné ostré zuby, dlouhé bílé prsty, hlas hluboký, zlý a krásný.

Noc se vytratila a ulice se začaly zaplňovat. V oknech horních pater budovy přes ulici se zatřpytilo bledé nebe a odrážely se v nich matné siluety světa pod nimi: míhající se stíny koní, již tu v brzkém ránu táhli povozy, skloněné hlavy v plátěných čapkách a vlněné kabátce venkovanů usazených na pytlích. Železem pobitá kola vozů v chladu vrzala a ševalila. Odkášlal si, potom si zapálil doutník a mlčky kouřil a v úzkých zapadlých očích měl stejně dravý pohled jako hrdlořezové, které lovil.

Po chvíli rozdrtil doutník podpatkem, úderem pěsti rozložil cylinder a nasadil si ho. Z kapsy vytáhl revolver a jen aby měl co dělat, cvaknutím otevřel zásobník a protáčil komory; a když už nemohl dále čekat, napřímil se a vykročil přes ulici.

Když se ho ptali, opáčil vždycky, že ještě neviděl křivou větev, co by se nechtěla narovnat. Prohlásil, že nezná betla, co by se neděsil svého stínu. Pak si přešel dlaní neholenou bradu, zamračil se na novináře, jenž se před ním vyděšeně zakymácel, zamumlal cosi rouhavého a zcela nepublikovatelného v argotu galerky a pak se naklonil a jen tak mimochodem vytrhl reportérovi příslušnou stránku ze sešitu v kroužkové vazbě. Potom řekl, že zločinecká spodina se rodí z nedostatku vzdělání a že v téhle zemi selhává právo i zákon. Člověk má větší cenu než kůň, být to tak často vůbec nevypadá. Nejchytřejší chlap, jakého kdy potkal, byl šejdír a nejlaskavější ženská byla děvka a lidé jsou různí. Jen hlupák by si myslel, že jaké se věci jeví, takové i jsou.

Popravdě řečeno, sám byl rovný asi tak jako zlomená plaňka v plotě, ale vlastně ještě nepotkal policajta, co by snad byl jiný, takže v čem je potíže a komu je vlastně co po tom.

Nešel rovnou dovnitř, ale raději vklouzl do postranní uličky. Zpoza oken zakrytých papírem ho sledovala nejrůznější stvoření. Ulička byla jako řeka plná bláta a on kráčel nadmíru opatrně. Otvory v prkenných stěnách tu a tam zahlédl siluety drobounkých přikrčených dětí, polonahých, samá kost a kloub, a v tom chladu se jim dech srážel před ústy do obláček. Nebojácně se mu dívaly do očí. Tady byla mlha řidší a puch mnohem pronikavější a ostřejší. Sehnul se, protáhl se pod vraty do úzkého průchodu, sešel po křivých dřevěných schodech a vstoupil do nenápadných dveří po levé straně.

V náhlém tichu slyšel šplouchání řeky a zesílený proud vody odtékající pod dřevěnou podlahou. Stěny vrzaly jako v lodním podpalubí.

Penzion páchl zkaženým masem a prohnilým dřevem. Pruhované tapety pokrývala tak tlustá vrstva koptu a špíny, že by si tu leckterý popelečník se špachtlí přišel i na půl šilinku. Vydal se po schodech nahoru a dával si přitom pozor, aby se nedotkl zábradlí. Ve třetím poschodí vyšel z neosvětleného schodiště na chodbu, odpočítal patery dveře a zastavil se u šestých. Pohmožděné klouby prstů ho začaly pálit, jak už je nechránil chlad. Nezaklepal tedy, jen jemně zacloumal klikou a zjistil, že není zamčeno. Ohlédl se do chodby, kterou přišel, okamžik vyčkával a pak dveře otevřel.

Pane Portere? zavolal.

Jeho hlas zněl jeho vlastním uším chraplavě a drsně, jako by patřil muži mnohem staršímu.

Je tu Benjamin Porter? Haló?

Jak si jeho oči zvykaly na přítmí, rozeznal malý psací stolek, prádelník, v koutku za oknem i cosi jako kuchyňku. Lůžko s prohnutým čelem v jednom koutě, s lacinou nepovlečenou matrací, z níž se v jednom rohu drala vlněná výplň a jejíž plátěný potah už drahnou dobu nikdo nevyčistil ani nenavoskoval. Všechno tohle jeho oči bleskově zaznamenaly: síla zvyku. A pak postel zaskřípěla pod tíhou něčího těla, schouleného pod příkrývkou u zdi.

Bene?

Kdo je zas tohle?

Byl to ženský hlas. Otočila se k němu: černoška s prokvetlými vlasy ostříhanými nakratičko, s tváří ztučnělou a zbrzděnou vráskami. Nepoznával ji. Ale pak zamrkala a naklonila tvář, jako by mu chtěla pohlédnout kamsi přes rameno, a on spatřil, že má přes celou tvář dlouhou srpovitou jizvu.

Sally, pronesl jemně.

V očích jí zablesklo podezření a chvíli se v nich drželo. Billy?

Opatrně udělal krok směrem k ní.

Pojďte sem. Ať se na vás podívám. Malej Billy, lucernička! Můj ty smutku!

Tak už mi dlouho nikdo neřekl.

No baže. Však podívejte, jak jste vyrost! Kdo by se vopovážil.

Smekl cylinder a stísněně ho před sebou složil. Vzduch byl ztěžklý potem a kouřem a rybím puchem nevyneseného nočníku, takže se mu zdálo, že

jsou zdi mnohem blíž u sebe a strop daleko nižší. Připadal si obrovský, neohrabaný, jako by do všeho vrážel lokty.

Omlouvám se, že jdu tak brzo, řekl. Smutně se usmál. Tolik zestárla!

Ale houby s voctem, odfrkla. Zas tak brzo nejni.

Jsem náhodou ve městě a řekl jsem si, že se zastavím. Zeptat se, jak se vám vede.

Na podlaze kolem psacího stolku se vršily štosy papírů, stála u něj hrubě opracovaná židle s jednou nohou kratší. Dokonce i ze svého místa rozeznal na několika listinách razítko své chicagské kanceláře, otcův hlavičkový papír a dobře známý podpis. Závěsy byly zatažené, ale jejich látka prořídla dlouhým užíváním, a tak se po místnosti zvolna rozlévalo šedivé světlo. Krb byl dávno vyhaslý, popel prastarý, na šňůře visel staříčkový opékač rožeň. Keramickému slonovi na krbové římse se odlupovala glazura z nohou. V jednom koutě se v omítce vysoko u stropu pohnula a vzedmula jakási bublina a on si uvědomil, že je to hrozen brouků. Odvrátil oči. Nebyla tu žádná lampa, jen po podlaze u postele se roztekl zbytek jediné svíčky. Teď už ji viděl trochu jasněji. Ruce měla neuvěřitelně špinavé.

Kde je Ben? zeptal se.

Ach, jak ten by vás byl rád viděl! Vždycky vás měl rád.

Propásl jsem ho snad?

No, dá se to tak říct.

Zvedl hlavu. A pak mu došlo, jak to myslí.

Ale no tak, řekla mu. Už je to dobrý.

Ale kdy?

V srpnu. Selhalo mu srdce. Prostě přestalo bít.

To jsem nevěděl.

Však jo.

Otec o něm vždycky mluvil jen dobře.

Nevrle mávla rukou. Klouby prstů měla silné a zjizvené.

Proč jste nenapsala? Pomohli bychom zaplatit výdaje. To přece víte.

No jo. Však máte svýho soužení dost.

Nevěděl jsem, jestli vám můj dopis došel, pokračoval tiše. Tedy jestli ho Ben dostal. Posílal jsem ho na starou adresu —

Dostala jsem ho.

Ben Porter... Vždycky mi připadalo, že ten je nezničitelný.

Počítám, že on si to myslel taky.

Překvapilo ho, jaký má vztek. Jako by z tohoto světa odcházela celá jedna generace. Ta noc tenkrát v Chicagu, už to bylo snad třicet let. Déšť bušil do povozu a rachotil na plachtě, kola vyrývala do hlubokého bláta v ulicích města stále hlubší a širší stopy. Byl tehdy ještě chlapec, seděl v tom dešti vepředu vedle otce, v ruce svíral lucernu a snažil se ji udržet rozsvícenou a v suchu. Otec polohlasně klel, pleskal koně otěžemi a zíral do té černoty. Byla to skupinka jedenácti uprchlých otroků, vedl je ten zběsilý John Brown a už celé dny se ukrývali v otcově domě. Každého z nich plánovali naložit do uzavřeného nákladního vagonu a poslat na sever, do Kanady. Osm týdnů se trmáceli přes zimní pláně na ukradených koních a přišli přitom o jednoho muže. Znal Benjamin a Sally a dva další, ale ti ostatní pro něj byli jen uzlíčky utrpení, mohutní muži s pažemi ochablými a vyhublými po dlouhém pochodu, ženy s tvářemi nezdravě zažloutlými a očima podlitými krví. Povoz s trhnutím uvízl v louži hustého bahna jen dvě míle od nákladového nádraží a on si pamatoval na statnou postavu Bena Portera, který seděl opřený v zadním rohu. Přidřepil si a jedním tahem vyzvedl vůz z jámy. Po pažích a mohutných nohou mu stékaly provazce vody a ženy v té deštivé tmě zpívaly podivnou tichou píseň.

Sally ho pozorovala se zvláštním výrazem ve tváři. Určitě byste si dal čaj, ne? řekla.

Rozhlédl se po nuzně vybavené místnosti. Přikývl. Děkuji, čaj bych moc rád. Pokusil se jí pomoci, ale ona ho odehnala.

Zas tak nemožná nejsem. Tyhle starý hnáty mě pořád ještě unesou.

Chytila se sloupku postele, opřela se o něj seschlým předloktím, těžce se vyhrabala na nohy a odšourala se ke krbu. Z téměř vytrhaného hřebene krbových zápalek jednu odlomila a přejela jí po složeném kusu smirkového papíru. Zaskřípělo to, do vzduchu se vznesl strašlivý závan fosforu, ona zapálila kus smotaného papíru a sklonila se s ním nad železným roštem, na němž byla naskládána nízká hromádka dřeva. Cihly byly ožehnuté, jako by byla zapomněla uhasit oheň, jenž na nich planul naposled.

Jak si ho dáváte? zeptala se.

Jen černý.

Jako váš život, koukám, ukázala na nateklé klouby jeho prstů.

Usmál se.

Zápolila s litinovou konvicí nad krbovou mřížkou. Přestěhovala jste se, řekl jemně. Nechtěl ji uvést do rozpaků. Neměl jsem vaši novou adresu.

Otočila se a podívala se na něj. Jedno oko měla stažené a zavřené, záda pod noční košilí shrbená a znetvořená. Ste snad detektiv, ne?

Nejspíš ne zrovna dobrý. Jak vám můžu pomoci?

Ále, za minutku to začne vařit. Už není nic potřeba.

Já nemyslel ten čaj.

Vím, jak ste to myslel.

Přikývl.

Nejni to nic moc, ale aspoň mě to udrží, abych neskončila v úplný bídě. A tyhle moje starý pracky pořád ještě dokážou pracovat. Nechci si stěžovat.

Opřel si hůl o cihlovou stěnu pod krbovou římsou a díval se, jak Sally přejíždí drsnými dlaněmi po stříbrném pařátu gryfa, jenž zdobil její vršek. Sem a tam, jako by jej chtěla vyleštit dohladka. Voda se dovařila a ona se otočila, zalila čaj, nechala jej louhovat a odšourala se ke kuchyňce, odkud vydolovala jeden šálek z jemného bílého porcelánu.

Povídal ste, že ste tu za prací? zavolala na něj.

Přesně tak.

Počítám, že asi hledáte toho vraha, co sme vo něm četli. Toho z Leicesteru.

Pokrčil mohutnými rameny. Pochyboval, že těma svýma očima Sally vůbec něco přečte. Sledoval jsem jednu šejdířku, ve Filadelfii ji párkrát potkala směla. Ben ji znal.

A tak.

Včera večer už jsem ji skoro měl, jenomže skočila do řeky. Nejspíš za pár dní někde vyplave. Řekl jsem Shoreovi, že zůstanu tady, kdyby mě potřeboval. Aspoň tak dlouho, dokud mě agentura bude moct postrádat.

A kdo to má jako bejt? Inspektor Shore?

Vrchní inspektor Shore.

Odfrkla si. Vrchní inspektor. Tendle Shore nestojí za nic.

No... je to můj přítel.

Je to mizera.

Stísněně se zamračil. Překvapuje mě, že se o něm Ben zmínil, pronesl pomalu.

My dva jsme před sebou neměli žádný tajemství, ne po dvašedesáti letech. A zvlášť když šlo o Johna Shorea. Sally mu v roztřesené ruce donesla

šálek čaje, pak se k němu naklonila a věnovala mu dlouhý smutný úsměv, jako by mu chtěla říct ještě něco mnohem zlověstnějšího. Vy máte dobrý srdce, Billy. Akorát že ne vždycky umíte odhadnout, co je kdo zač.

Posadila se zpátky na postel. Sama si čaj nenalila a on si to uvědomil s jistými rozpaky. Znenadání k němu vzhlédla a zeptala se: Jak že ste říkal, že ste tu dlouho? Neměl byste se už radši vrátit domů?

Tedy...

Musíte myslet na svou ženu.

Margaret... Ano. A na děvčata.

To nejni správný, bejt tak daleko vod nich.

Ne.

Nejni to přirozený.

No...

Vypijete si to, nebo to necháte krysám?

Napil se. Jemný kostní porcelán působil v jeho obrovské tlapě křehce.

Přikývla si sama pro sebe. Jojo. Dobrý srdce máte.

Zas tak moc dobré ne, opáčil. Na to umím až příliš dobře nenávidět.

Nasadil si klobouk a pomaličku se zvedl. Jako můj otec, dodal.

Pozorovala ho škvírkami zvlhlých očí. Můj pan Porter dycky říkával, když chceš vokovat koně, lepší se ho neptat na dovolení.

Prosím?

To zas pudete a ani neřeknete, proč ste přišel?

Zastavil se mezi židli a dveřmi. Ne, pronesl. Tedy... Moc nerad bych vám přidělával starosti.

Založila si ruce na břicho a pohodlně se opřela do šedivých polštářů. Starosti, převracela si to slovo v ústech. Víte co, mně bude letos třiavosumdesát. Všichni, co jsem v životě měla, jsou už mrtvý. Každý ráno se budím překvapená, že jsem se ho ještě dožila. Ale jedno vím jistě: příště, až zase přeplyjete za oceán, já už budu nejspíš ležet v hrobě. Ale no tak, všem se nám to stane, že umřeme, na tom nejni nic hrozného. Ale jestli se mě chcete na něco zeptat, radši byste měl hned.

Dlouze se na ni zahleděl.

No tak. Ven s tím.

Zavrtěl hlavou. Nevím, kolik vám toho Ben povídal o své práci. O tom, co dělal pro mého otce.